

tanti per i confessori (Estratto del Bolletino Diocesano di Padova del 15. 6. 1925 (str. 12).

Jde o delikátní otázku, výklad can. 2346, autoritativně dosud neřešenou; autor sám považuje aspoň za probabilis svoje mínění, vyslovené kdysi ve svém spise *Censurare vigentes ipso facto* a Cod. i. c. 1921, č. 62, že totiž nepodléhají exkommunikaci ipso facto, kdo bez svolení církevní vrchnosti získali církevních statků od státu, nebo je nabudou dědictvím, darem a p., jakož i ti, kdo je mají v pachtu (nájmu).
V. B.

Právo slovanské.

Праці комісії для вилучування історії західньо-руського та українського права. Svazek I., v Kyjevě, 1925. — Svazek II. t., 1926.

Upozorňujeme na nový tento časopis Ukrajinské Akademie Nauk v Kyjevě, který si obral za úkol uveřejňovati práce komise pro studium dějin západoruského a ukrajinského práva, jak uvedeno v záhlaví časopisu.

Dva dosud vyšlé svazky mají vskutku bohatý a zajímavý obsah. V předmluvě k I. svazku vykládá předseda komise, akademik N. Vasylenko, o důležitosti studia právních dějin ukrajinských a o vzniku speciální komise, zřízené při Ukraj. Akad. Nauk v Kyjevě pro zmíněné studium. Na to se podává stručný přehled prací uvedené komise za léta 1919—1925. Dovídáme se tu o plánech komise připravit školní vydání třetího Litevského statutu z r. 1588, vydání chrestomatií z dějin práva na Ukrajině, uveřejnit dokumenty generálního vojenského soudu a plukovních soudů levobřežné Ukrajiny v 17.—18. stol. a j. R. 1925 přikročila komise k nové kolektivní práci, k sbírání materiálu pro právněhistorický slovník Západní Rusi a Ukrajiny. Členové komise rozdělili se o různá vědecká témata a výsledky svého studia předkládají nyní v »Pracích«.

Články I. sv. zahájil S. Borysenok svým příspěvkem o trestně-právním institutu, vyskytující se již v Ruské Pravdě pod názvem »Potok i razgrablenij«. (Srov. náš článek ve Sborníku věd práv. a stát., roč. XXII., Porob — rásap v právu jihoslovanském.) Autor snesl tu pilně nejen mínění literatury v probírané otázce, nýbrž sestavil i četná místa pramenů, zejména z letopisů, kde se mluví o »potoku«, a vložil smysl termínu.

H. Popov přispěl studii o luckém tribunálu z r. 1578, v níž na základě nově nalezených materiálů podrobuje revisi dějiny vzniku tohoto soudu, podané před lety již prof. M. N. Jasinským.

Serhij Ivanyčyj-Vasylenko obral si za předmět své studie zákony o poručenství nad nezletilými v pramenech práva magdeburského, jež platilo kdysi také na území ukrajinském. Pro potřeby polské zpracovali právo magdeburské, jak známo, v 17. stol. Bartolo-

měj Groicki a Pavel Szczerbicz. Spisovatel věnoval ve stati své pozornost i oběma těmto právníkům polským. Groickému vytýká, že při reprodukci magdeb. práva počínal si příliš subjektivně, vybíraje ze svých pramenů, co se mu líbilo, a pomíjeje ostatní.

Aleksander Dobrov pojednal o právu nepominutelných dědiců podle Litevského statutu.

Velmi zajímavý je příspěvek Irynarcha Čerkašského o veřejném vyvolání (vyhlašování) vraždy, a sice nad mrtvolou. Autor vypisuje charakteristické črty vyvolání na základě aktového materiálu, načež, odrůzniv je od jiných institutů, které měly též název v tehdejšímu právu, řeší otázku, bylo-li ono vyvolání ústavou psaného či obyčejového práva, a jaký mělo význam v soudním řízení.

Lev Okynševyč obrací ve stati své pozornost k jednomu z ústředních úřadů moskevských (prikazů, t. j. komisí), k t. zv. prikazu Malé Rusi, který byl zřízen r. 1663 (ne-li již r. 1662) a staral se o spojení se záporožským vojskem.

Delší studii S. Ivanyčského-Vasylenka o statcích polské šlechty v t. zv. hetmanščině končí se první svazek »Práci«.

Pestrý jest také obsah svazku druhého, v němž se na počátku (v předmluvě a úvodě) podává rovněž přehled činnosti jednotlivých členů komise za uplynulý rok 1925 i zpráva o působnosti celé komise. Nato následují příspěvky, týkající se nejrůznějších otázek ukrajinských právních dějin. Na prvním místě je článek akademika O. Malynovského, obsahující informační přehled archivních materiálů z dějin západoruského a ukrajinského práva, chovaných v moskevském ústředním archivu.

Prof. M. Maksymejko uveřejňuje tu dále stať o systému Ruské Pravdy v její širší redakci. Nesouhlasí s badateli, kteří neuznávají, že by Ruská Pravda měla určitou soustavu. Podle jeho mínění možno tuto právní památku rozdělit na pět více méně oddělených částí. Podstatu schematu shledaného jím v Ruské Pravdě vidí s jistými odchylkami i v Litevském statutu. Systému připisuje vůbec veliký význam pro badání o Ruské Pravdě. Autor této památky měl podle jeho mínění velikou schopnost právní synthese i analyse. Maksymejko zamítá myšlenku badatelů, jako by Ruská Pravda pocházela od různých osob. Podle něho je to práce jediné osoby s plánem předem vytčeným.

Prof. M. Tovstolis podal příspěvek o nálezu podle litevského práva. Probíraje památky litevského práva, dospívá k výsledku, že podle práva litevského nevedl nález k vlastnictví, nýbrž zakládal pro nálezce jez držbu bez práva užívatí věci, při čemž se mu přiznávalo i právo na odměnu, vynaložil-li práci, aby věc uchoval. Na podobném stanovisku stojí i Uloženíje Alekseje Michajloviče, které tu čerpalo z Litevského statutu.

Lev Okynševyč pojednává o generální staršině levobřežné Ukra-

jiny v 17. a 18. stol. Na základě pramenů tištěných i netištěných líčí právní postavení a význam generální staršiny a speciálních jejích úřadů. Členy staršiny byli od 18. stol. příslušníci nejzámožnějších rodin. Země řídily tedy nikoli nejzpůsobilejší, nýbrž nejbohatší osoby.

Irynarch Čerkaškyj píše o dominiálních soudech v levobřežné Ukrajině. Soudy tyto existovaly již na konci 17. a na poč. 18. stol. Vrchnostmi, soudícími své poddané, byly nejen kláštery a města, nýbrž i nová panská třída, kozácká staršina. Panské soudy soudily jak civilní, tak i menší kriminální věci nejen svých poddaných, nýbrž i všech těch, kdo chtěli být jimi ve své věci souzeni. Zasedala v nich nejen vrchnost nebo její úředník, nýbrž i zástupci lidu. Připouštělo se od nich odvolání k soudům kozáckým.

Výňatkem z většího spisu je práce M. Tyščenska o bojích kyjevských kozáků s magistrátem za právo čepovati kořalku.

H. Popov podává příspěvek k dějinám t. zv. sousedstva v pravobřežné Ukrajině. »Sousedé« byli střední vrstvou mezi sedláky a zemědělskými dělníky. Otázka není autorem ještě definitivně řešena, nýbrž upozorňuje se pouze na její význam.

S. Pjatnyčka zabývá se organisací a kompetencí »prikazu Velké Rusi«, známého dosud ve vědecké právněhistorické literatuře ruské sotva podle jména. Jest to pendant k Okynševyčově článku o prikazu Malé Rusi.

Otázkám z dějin feudalismu v Polsku, Litvě a Ukrajině je věnována stať J. Balinského.

Rubrikou obsahující recenze, kritiky a zprávy o nově vyšlých právněhistorických pracích končí se druhý svazek »Prací«. S potěšením vítáme novou tuto publikaci Ukrajinské Akademie Nauk.

K. Kadlec.

Právo civilní.

Sbierka zákonov uhorských platných na Slovensku a v Podkarpatskej Rusi. Riadi Dr. Emil Stodola. Svazok I. Časť prvá: **Z á k o n y s ú k r o m o p r á v n e.** Upravili Adolf Turner, radca najvyššieho súdu, a Dr. Alexander Asztély, tabulárny sudca na odp. Bratislava, 1926. Tlačou účastinárskej tlačiarne »Universum« v Bratislave. Stran 398.

Dosti opožděně začíná se uveřejňovati ve slovenském překladě sbírka uherských zákonů, platících ve východní části naší republiky. Opožděně proto, že bylo by nejvš na čase, aby unifikáční ministerstvo co nejdříve unifikáční práci skončilo.

Vyšlá část prvá má název **Z á k o n y s ú k r o m o p r á v n e**, ale není celým jich souborem. Vydány jsou prozatím jen normy, týkající se práva rodinného, dědického a věcného. Následovati mají další zákony soukromoprávní, mezi nimi zákon horní, pak skupina zákonů